

poslední aktualizace:
21. 10. 2025

System EU pro obchodování s emisemi II (ETS2) CO₂

ETS2 (Emissions Trading System 2) označuje **nový systém obchodování s emisními povolenkami** Evropské unie určený pro emise ze spalování paliv v budovách, dopravě a menších průmyslových provozech. Jde o rozšíření stávajícího systému EU ETS (zavedeného 2005), který doposud pokrývá jen energetiku a velký průmysl. Cílem ETS2 je **snížit emise** v sektorech, kde dosud klesaly jen pomalu, a motivovat k přechodu na čistší vytápění a dopravu. **Povinnost nakupovat povolenky nebudou mít přímo domácnosti či motoristé**, nýbrž **dodavatelé fosilních paliv** (jako distributoři benzínu, nafty, zemního plynu, uhlí apod.), kteří náklady povolenek promítnou do cen pro koncové zákazníky. Tím se uhlíková platba „schová“ v ceně paliva nebo energie, například ve vyšší ceně na čerpací stanici či na faktuře za plyn.

Dopad na občany tedy bude nepřímý, ale široký. Zdraží se vytápění fosilními palivy (zemní plyn, uhlí) a provoz vozidel se spalovacími motory. Naopak **nezdraží** například palivové dřevo či jiná obnovitelná paliva a v cenách elektřiny už se náklady na emisní povolenky projevují nyní (elektrárny jsou v původním ETS). Nejvíce změnu pocítí domácnosti, které topí uhlím nebo plynem v energeticky nevhodných domech a části řidiči spalovacích aut. **Právě tam se dodatečné náklady rozloží v řádu stovek korun měsíčně.** Odhady Ministerstva životního prostředí (MŽP) na základě analýzy PwC například uvádějí, že příjmově vyšší česká domácnost při zastropované ceně povolenky zaplatí navíc cca 200–400 Kč měsíčně. Při vytápění uhlím by dosavadní nejlevnější palivo zdražilo natolik, že se stane dražším než plyn či dřevo. U pohonných hmot se odhaduje zdražení zhruba o 3–4 Kč na litr benzínu a nafty (při umírněné ceně povolenky kolem 45 €).

Systém bude fungovat na principu cap-and-trade podobně jako původní EU ETS. **EU stanoví celkový emisní strop** (cap) pro dotčené sektory, který **se bude v čase snižovat**. Konkrétně má ETS2 zajistit do roku 2030 snížení emisí z vytápění a dopravy o 42 % oproti roku 2005. Tomu odpovídá klesající počet povolenek v oběhu. Povolenky bude Evropská komise členskými státy přidělovat do aukcí. Všechny povolenky ETS2 tedy půjdou do dražeb (nebudou přidělovány zdarma). Dodavatelé paliv si je budou kupovat v aukcích na burze a výsledná cena se ustálí podle nabídky (daný počet povolenek) a poptávky (objem emisí z paliv).

Poptávka bude odvozena od spotřeby fosilních paliv. Čím vyšší spotřeba benzínu, nafty, plynu atd., tím více povolenek musí dodavatelé nakoupit. Naopak pokud spotřeba klesne (např. díky úsporám, zateplení budov, přechodu k elektromobilitě apod.), klesne i poptávka po povolenkách a tím by mohla klesnout jejich cena. V praxi se očekává, že ETS2 **zdraží fosilní paliva postupně**. Má to vyslat cenový signál k investicím do úspor energie a čistých technologií. **Motivace** je zde jasná. Například topení uhlím či starým plynovým kotlem přestane být ekonomicky výhodné oproti čistším zdrojům, jako jsou tepelná čerpadla, moderní vytápění dřevními peletami či připojení na centrální zdroje tepla. Podobně v dopravě vyšší cena benzínu/nafty zvýší atraktivitu elektromobilů, MHD nebo jiných alternativ.

Návrh ETS2 představila **Evropská komise v červenci 2021** v balíčku Fit for 55. Po náročných jednáních členských států (Rady EU) a Evropského parlamentu byl v prosinci 2022 dosažen politický kompromis. Ten zahrnuje například **posunutí ostrého startu** ETS2 na rok 2027 (původně Komise zvažovala 2026) a zavedení samostatného systému odděleného od hlavního **EU ETS**. Formální schválení legislativy proběhlo na jaře 2023. Evropský parlament **balíček** zahrnující ETS2 definitivně přijal 18. dubna 2023 a Rada EU (vlády států) následně 25. dubna 2023. **Platnost nařízení již tedy nastala** a členské země musí systém zavést do svých zákonů. Během roku 2025 začne zkušebně sběr dat o emisích (monitoring a reportování). **Samotné obchodování** má odstartovat v roce 2027. Tehdy budou první

povolenky vydraženy a dodavatelé paliv začnou platit za emise. Pokud by však v roce 2026 byly mimořádně vysoké ceny energií (plynu či ropy), systém ETS2 se může odložit o rok a fakticky začít až v 2028. Tato pojistka reaguje na zkušenost energetické krize 2021–22, aby ETS2 dál neeskaloval už tak vysoké ceny energií.

Zásadní součástí kompromisu je **mechanismus** proti příliš vysokým cenám povolenek. ETS2 bude mít vlastní rezervu tržní stability (MSR) po vzoru hlavního ETS. Pokud cena povolenky na trhu **překročí hranici 45 €** za tunu CO₂ (v cenách roku 2020, indexováno o inflaci) a udrží se nad ní po stanovenou dobu, automaticky se uvolní dodatečné povolenky z rezervy. Tím se navýší nabídka a cena by měla klesnout či alespoň růst přestat. Podle schválených pravidel by se tímto způsobem mohlo v prvních třech letech ETS2 (2027–2029) doplnit až 30 % ročního objemu povolenek navíc, aby se zabránilo cenovým šokům. Konkrétně bylo dojednáno tzv. frontloading – v roce 2027 se do aukcí pošle o 30 % povolenek více, než by odpovídalo emisnímu stropu, aby nový trh získal likviditu a předešlo se výkyvům.

Prahová cena 45 € funguje de facto jako „měkký cenový strop“. Evropská komise na nátlak států východní a střední Evropy (včetně ČR) v říjnu 2025 souhlasila posílit tento mechanismus. **Při překročení 45 €** se má uvolňovat až čtyřnásobek původně plánovaného množství povolenek. Konkrétně by místo 20 mil. povolenek mohlo na trh přijít až 80 milionů povolenek ročně navíc v letech 2027–2029. To by mělo zajistit, že cena **zůstane kolem 45 €** a nevymkne se kontrole. Jak uvedl ministr Petr Hladík, „cena povolenky tak bude **předvídatelná** a stabilní“. Tento návrh úpravy legislativy však ještě musí schválit Evropský parlament a Rada, o což Česko koncem roku 2025 usiluje. Vedle toho se počítá i s reakcí na příliš rychlý růst ceny (nejen absolutní úroveň). Pokud by cena povolenky stoupala příliš strmě za krátký čas, může být také aktivováno uvolnění rezervy pro stabilitu trhu (MSR). Dlouhodobě bude MSR fungovat i po roce 2030

a nevyužité povolenky v ní zůstanou, takže mohou tlumit trh i v pozdějších letech.

Aby **dopady ETS2 na občany** (zejména ty chudší) byly zmírněny, zřídila EU paralelně Sociální fond pro klimatická opatření (SCF). Jeho vznik **iniciovala** přímo předsedkyně EK Ursula von der Leyen při obhajobě ETS2 s argumentem, že je třeba zajistit podporu pro domácnosti s nižšími příjmy, aby netrpěly energetickou chudobou. Do SCF poteče část výnosů z aukcí ETS2 povolenek. **Pro Českou republiku** je v tomto fondu předběžně **vyčleněno** asi **50 miliard Kč** na období 2026–2032. Tyto peníze mají sloužit na přímou podporu zranitelných rodin a malých živnostníků. Například na dotace na zateplení domů, výměnu kotlů, instalaci solárů nebo na příspěvky na dojíždění a vytápění pro sociálně slabé. Každý stát si musí připravit plán využití prostředků z SCF a identifikovat, které skupiny obyvatel jsou ohrožené a zaslouží nejvíce pomoci.

Kromě SCF bude **zbytek výnosů z povolenek využit národními vládami**, ovšem jen na účely spojené s klimatem. U nás MŽP odhaduje, že při ceně povolenky přibližně 45 € získá ČR z ETS2 celkem cca **154 mld. Kč** v letech 2027–2032, z toho třetina půjde do SCF a zbývajících asi **100 mld. Kč** do státního rozpočtu na klimatické investice (podpora úspor energie, čisté dopravy atd.). Pokud by cena povolenky byla vyšší (např. 70 €), výnosy ČR by narostly až ke 205 mld. Kč. Nezavedení ETS2 by naopak znamenalo, že ČR o tyto prostředky přijde. Přišla by jak o evropské peníze v SCF, tak o příjmy z aukcí (a navíc by čelila sankcím za porušení práva EU).

Postoj České republiky

Návrh ETS2 nakonec **získal politickou podporu většiny členských zemí** i europoslanců. V prosinci 2022 české předsednictví EU pomohlo **vyjednat kompromisní dohodu** Rady a Evropského parlamentu. Evropský parlament balíček (reformu ETS a zavedení ETS2) schválil v dubnu 2023 **drtivou většinou**. **Pro** byla většina poslanců z frakcí lidovců (EPP), socialistů (S&D), liberálů (Renew) i zelených, proti hlasovali převážně krajně pravicoví a krajně levicoví europoslanci. Z 21 českých europoslanců tehdy **hlasovali pro** například zástupci TOP 09 a STAN (za EPP), Piráti (Greens/EFA). Proti naopak europoslanci za ANO (tehdy v Renew), ODS (ECR) a SPD (ID), kteří dlouhodobě s rozšířením povolenek nesouhlasí.

Koalice vzniklá po volbách 2021, tedy ODS, KDU-ČSL, TOP 09, Pirátů a STAN, zaujala k ETS2 postoj opatrného souhlasu. Podporovala sice klimatické cíle EU, ale snažila se zmírnit dopady na české občany. Dobře znatelný tento postoj byl během **českého předsednictví Rady EU** v roce 2022. Česko tehdy vedlo unijní vyjednávání o Fit for 55 a právě za českého předsednictví byla v prosinci 2022 dosažena **dohoda o ETS2**. Česká vláda se prezentovala jako most mezi ambiciózními státy a skeptiky. Uznala nutnost snižovat emise, ale kladla důraz na sociální ohledy. Premiér Petr Fiala opakovaně zdůraznil, že Green Deal (jehož je ETS2 nástrojem) se musí provádět „racionálně“ a nesmí podvázat ekonomiku ani uvrhnout občany do potíží. Proto ČR **navrhla oddálit start ETS2** o jeden rok a zavést silnější ochranu proti růstu cen povolenek, aby energie pro lidi příliš nezdražila.

Fialův kabinet kolem sebe soustředil širokou koalici států. K české iniciativě na úpravu ETS2 se přidalo **19 zemí EU reprezentujících 91 % obyvatel Unie**. Společně žádaly právě zavedení cenového stropu povolenky kolem 45 € a možnost odložit ETS2 v případě krizí. Výsledkem bylo, že Evropská komise v říjnu 2025 **oznámila návrh přesně v souladu s těmito požadavky**. „Komise vyslyšela náš požadavek,“ **pochvaloval si** ministr životního prostředí Petr Hladík (KDU-ČSL) a ujistil, že emisní povolenky tak neohrozí

naše domácnosti ani drobné podnikatele. Fialův kabinet zároveň trval na tom, že je nutné hrát aktivní roli a ne pouze pasivně nadávat na Brusel. Premiér Fiala apeloval, že v EU nestačí jen kritizovat, ale jedině trpělivým vyjednáváním a budováním koalic lze dosáhnout změn prospěšných pro občany.

Na jednáních Rady ministrů životního prostředí ČR dokonce **hlasovala proti** finálnímu znění (byť nebylo vetováno, protože stačila kvalifikovaná většina ostatních). Hladík po jednání Rady v listopadu 2025 veřejně potvrdil, že **Česko nepodpořilo** dohodu o ETS2, přestože pro sebe vyjednal řadu ústupků jako odklad startu na rok 2028 či dodatečné bezplatné povolenky pro český průmysl. Vysvětlil to tím, že Česká republika byla součástí blokující menšiny států tlačících na zmírnění Green Dealu, a zůstala principiálně proti, dokud nejsou splněny všechny její podmínky. Tento postoj byl v zásadě konzistentní s rezervovaným přístupem vlády. Tedy podporovat cíl, ale do poslední chvíle **bojovat za zmírnění dopadů**. Zatímco ministr Hladík prezentoval dosažený kompromis jako vyhraný boj za občany, opozice to nazvala „debaklem“ s tím, že vláda ETS2 stejně umožnila.

Hnutí STAN (Starostové a nezávislí), které bylo součástí Fialovy vládní koalice, sdílelo v zásadě vládní postoj. Podporovalo unijní klimatické cíle, ale s důrazem na sociální únosnost opatření. STAN se dlouhodobě profiluje jako proevropské uskupení, kterému záleží jak na ochraně klimatu, tak na praktických dopadech pro občany v regionech. **Michaela Šebelová**, poslankyně STAN, například prohlásila, že „ochrana klimatu a snižování emisí patří k moderní politice“ a nelze dělat, jako by neexistovalo globální oteplování. Zároveň ale dodala, že **tempo změn musí být přiměřené** a musíme se vyhnout dopadům na nízkou- a středněpříjmové domácnosti. Tím jasně vyjádřila přístup STAN. Nezpochybňovat směr zelené politiky, ale dbát na kompenzace a spravedlnost.

Z prostředí STAN zaznívá, že úplné odmítání ETS2 není reálné. Například ekonomka **Danuše Nerudová**, která v roce 2024 kandidovala za STAN ve volbách do Evropského parlamentu

a nyní se podílí na evropské pracovní skupině pro implementaci ETS2, varovala, že slibovat zrušení ETS2 je populistické a **nesplnitelné**. Podle Nerudové by neimplementace vedla jen k soudním sporům a vysokým pokutám pro ČR, zatímco mnohé státy už ETS2 zavádějí. STAN tedy v souladu s Fialovou vládou prosazuje **aktivní přístup**. V rámci EU hledat úpravy (zastropování ceny, využití výnosů ve prospěch lidí) místo toho, aby Česko evropská pravidla prostě ignorovalo.

Pravděpodobná nastupující vláda vítěze voleb Andreje Babiše avizovala ostrý nesouhlas s ETS2. **Andrej Babiš** již jako kandidát na premiéra prohlásil, že pokud se ujme vlády, **okamžitě odmítne nové povolenky pro domácnosti**. Kabinet by hned na prvním zasedání přijal usnesení, že ČR ETS2 neakceptuje, a toto odmítavé stanovisko oficiálně zaslal do Bruselu (Evropské komisi a Radě). Babiš plánuje podniknout zahraniční cesty za spojenci, kteří ETS2 také odmítají. Zmínil zejména Polsko, kde už vláda avizovala neuposlechnutí ETS2. ANO argumentuje, že Fialova vláda „nikdy oficiálně nové zelené daně neodmítla“ a naopak je prý **prosadila v rámci svého předsednictví EU**.

Místopředseda ANO **Karel Havlíček** kritizuje dojednaný cenový strop 45 € jako **nedostatečný**. Tvrdí, že povolenky nelze účinně zkrotit z toho důvodu, že Evropská komise nechce ustupovat od tržního režimu povolenek. ANO označilo úpravy ETS2 za „totální alibismus“ a vyzvalo dosluhující Fialu, ať raději celý systém odmítne. ANO prezentuje ETS2 jako nepřijatelnou zátěž pro české občany a průmysl. Mluví o „nové zelené dani“ a straší plošným zdražením všeho od tepla po potraviny kvůli růstu dopravních nákladů. ANO **zdůrazňuje**, že je připraveno jít kvůli zrušení či zmrazení ETS2 i do tvrdého střetu s EU.

Ještě radikálnější rétoriku volí potenciální koaliční partner ANO, **hnutí SPD**. To dlouhodobě brojí proti celému Green Dealu a povolenky (i původní ETS) odmítá. SPD je otevřena i variantě neimplementovat evropský předpis do českého práva. Jednoduše tedy nevybírat povolenky

od distributorů paliv, ač by to porušovalo unijní závazky. SPD otevřeně hovoří i o tom, že v případě uvalení pokut na ČR ze strany EU by je Česká republika neměla platit. Takový postoj však v zásadě odpovídá programu a dlouhodobé rétorice SPD. Podobně se o pokutách vyjádřila i europoslankyně za ANO Klára Dostálová, která uvedla, že ANO je připraveno nevalit ETS2 na domácnosti a firmy i za cenu pokut, protože je přesvědčeno, že brzy bude v Evropě většina pro zrušení či výrazné zmírnění ETS2.

Celkově tedy nastupující vláda ČR hodlá zaujmout **konfrontační postoj**. Chce koordinovat odpor proti ETS2 s dalšími středoevropskými státy. Babiš už jednal s místopředsedou slovenské vlády a dohodli se na jednotném postupu proti zavedení ETS2. Stejně tak avizoval úzkou spolupráci s Polskem. Tyto země mohou zkusit blokovat některá navazující rozhodnutí (např. rozpočet SCF, technické prováděcí předpisy apod.), případně zdržovat vlastní zavedení povinnosti. Babišova vláda se rovněž bude snažit odsunout účinnost pro ČR.

Pravděpodobnější je však **přímý konflikt**. ČR nebude transponovat legislativu včas a nechá si to vytknout u Soudního dvora EU. Odhady uvádějí, že by hrozily jednorázové pokuty či penále ve výši desítek milionů korun, případně i pozastavení některých unijních fondů pro ČR. Z ekonomického hlediska by si ČR také pohoršila, protože by ztratila nárok na zmíněných 50 mld. Kč z SCF pro své občany. Babiš a jeho ministři však věří, že k pokutám nakonec nedojde, pokud se jim podaří v EU prosadit **změnu kurzu**. V tomto duchu argumentují, že Green Deal bude v brzkou přehodnocen a že jejich tvrdý postoj pomůže vytvořit tlak na revizi ETS2 či jeho zrušení.

Zda ETS2 skutečně **urychlí zelenou transformaci** „bezbolestně“, nebo **přinese hlavně růst cen**, ukáží až první roky po jeho spuštění. Jisté je, že členské země nyní čeká mnoho práce s převodem této legislativy do praxe a s přípravou kompenzačních opatření. A nedořešenou otázkou zůstává, jaký k legislativě nakonec zaujme postoj Česká republika.